KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT
av den 27 maj 2003
om det statliga stöd som Spanien genomfört till förmån för Minas de Río Tinto SAL

[delgivet med nr K(2003) 1663]

(Endast den spanska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2004/300/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ([1]), och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

(1) Genom en skrivelse av den 9 augusti 1999 underrättade de spanska myndigheterna kommissionen om sin avsikt att bevilja undsättningsstöd till företaget Minas de Río Tinto SAL (nedan kallat ”MRT”), i form av en statlig kreditgaranti på 9 015 182 euro för olika bankers lån till företaget.

(2) Genom en skrivelse av den 16 februari 2000 underrättade kommissionen Spanien om sitt beslut att betrakta stödet som förenligt med den gemensamma marknaden ([2]).

(3) Genom en skrivelse av den 27 oktober 2000 skickade Spanien MRT:s omstruktureringsplan för perioden 2000–2005, som tagits fram i augusti 2000 och innehöll en förlängning av den i skäl 1 nämnda garantin och ett lån på 6 010 121 euro från Instituto de Crédito Oficial (nedan kallat ”ICO”).

(4) Genom en skrivelse av den 4 december 2000 anmodade kommissionen Spanien att anmäla planens stöd i enlighet med gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ([3]) (nedan kallade ”riktlinjerna för undsättning och omstrukturering”).

(5) Genom en skrivelse daterad den 9 januari 2001, diarieförd påföljande dag, anmälde de spanska myndigheterna det stöd som Spanien planerade genomföra till förmån för MRT:s omstrukturering.

(6) Genom en skrivelse av den 2 februari 2001 begärde kommissionen kompletterande uppgifter.

(7) Genom en skrivelse av den 15 februari 2001 underrättade de spanska myndigheterna kommissionen om att den statliga garanti som kommissionen godkänt (se skäl 2 skulle gälla till och med den 31 december 2003.

(8) Genom en skrivelse av den 17 april 2001, diarieförd den 25 april 2001, inkom de spanska myndigheterna med ytterligare uppgifter som svar på kommissionens begäran av den 2 februari 2001.

(9) Genom en skrivelse av den 20 juni 2001 underrättade kommissionen Spanien om sitt beslut att avseende detta stöd inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget.

(10) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ([4]). Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med sina synpunkter på stödet i fråga.

([1]) EGT C 367, 21.12.2001, s. 19.
([2]) EGT C 94, 1.4.2000, s. 8.
([3]) EGT C 288, 9.10.1999, s. 2.
([4]) Se fotnot 1.

(11) Kommissionen har mottagit synpunkter från berörda parter. Den har översänt dessa synpunkter till Spanien som givits tillfälle att bemöta dem. Dessa kommentarer mottogs i skrivelser av den 30 juli 2001, 8 mars 2002, 3 juli 2002 och 7 mars 2003.

II. **FAKTA**

A. **Företaget**

(12) MRT grundades 1995 av de tidigare anställda i Río Tinto Minera (numera Atlantic Copper SA) i syfte att ta över Río Tinto Mineras gruvdrift ([1]). Till september 2001 hade företaget juridisk ställning som ”arbetstagaraktiebolag” (Sociedad Anónima Laboral) i och med att aktierna var fördelade på alla anställda.

(13) Företaget har främst sysslat med brytning av koppar, guld och silver. Kopparproduktionen har uppgått till cirka 30 000 ton per år.

(14) Utöver gruvdriften sysslar MRT även med dricksvattenförsörjning till gruvområdet samt kontroll och underhåll av gruvdammar för att undvika miljöförstöring.

(15) På grund av sjunkande kopparpriser på världsmarknaden upphörde MRT med kopparbrytningen i september 1998. Efter att kommissionen godkänt ett undsättningsstöd i februari 2000 återupptog MRT denna verksamhet. I november 2000 såg sig företaget dock återigen tvingat att tillfälligt avbryta produktionen, på grund av brist på medel och prisutvecklingen på koppar. Sedan dess har företaget enbart sysslat med underhåll och ackumulering av extra reserver, och har under en kort tidsperiod även brutit guld.

(16) Enligt dess offentliga redovisning ser MRT:s nyckeltal för perioden 1997–2000 ut som följer:

(i miljoner euro)

	1997	1998	1999	2000
Omsättning	52,8	33,1	16,7	29,8
Rörelseförluster	10,0	19,1	14,4	19,8
Långfristiga skulder	10,6	14,5	10,7	24,7
Kortfristiga skulder	33,9	42,8	53,0	30,29
Eget kapital (kapital + reserver – förluster)	20,4	13,1	9,4	– 16,37

(17) Den 26 november 1998 begärde företaget uppskov med att betala sina skulder. Det fortsatte dock, under juridisk tillsyn, med sin guld- och silververksamhet som utgjorde ungefär 15 % av dess totala omsättning. Den 12 januari 2001 godkände domstolen, efter samtycke från majoriteten av fordringsägarna, skuldsaneringsplanen för MRT:s ordinarie skulder.

(18) I september 2001 förvärvade det privata investeringsföretaget Promociones Barty Cros 54 % av aktierna och företaget omvandlades till aktiebolag.

B. **Marknaden**

(19) Koppar framställs ur olika material eller återvinns ur restprodukter och skrot. Den erhållna kopparn anrikas till ett finkornigt grått pulver som kallas ”slig”, innehållande upp till 45 % koppar, som sedan går till smältning. Sligen bearbetas och raffineras och stöps till göt som transporteras till valsverk för valsning, extrusion eller smidning.

(20) I gemenskapen bedrivs kopparbrytning fortfarande i fyra länder, som 1999 producerade följande kvantiteter: Portugal 100 500 ton, Sverige 71 300 ton, Finland 10 500 ton och Spanien 3 900 ton (i siffran ingår inte MRT:s produktion som normalt skulle varit cirka 30 000 ton). Huvuddelen av gemenskapens konsumtion täcks av tredje land. Gemenskapens import av kopparkoncentrat uppgick 1999 till cirka 2 miljoner ton.

(21) Handeln inom gemenskapen är relativt begränsad, jämfört med importen från tredje land. Den enda mer betydande införseln från andra medlemsstater är till Tyskland (212 580 ton), Spanien (98 455 ton) och Finland (153 255 ton).

(22) Sedan 1877 noteras kopparpriset internationellt på metallbörsen i London (LME). Som för de flesta metaller är kopparpriset utsatt för stora fluktuationer. År 1995 var genomsnittspriserna på koppar cirka 3 000 US-dollar/ton. År 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001 och 2003 (första kvartalet) låg de på respektive 2 294, 2 276, 1 653, 1 574, 1 814, 1 578, 1 557 och 1 662 US-dollar/ton.

C. **Stödet**

(23) Stödet består av

a) ett lån på 6 010 121 euro som den 28 mars 2001 beviljades av ICO, det finansieringsorgan som lyder under ekonomiministeriet, med fem års löptid till räntan Euribor sex månader + 1 %, och

b) förlängningen till den 31 december 2003 av den av Junta de Andalucía beviljade kreditgarantin på 9 015 181 euro avseende privatbankers lån till MRT.

([1]) Försäljningspriset var här symboliskt. Dessutom sköt Atlantic Copper till 4 450 miljoner spanska pesetas och tog över MRT:s skulder till staten (sociala kostnader och skatter) som uppgick till 2 210 miljoner pesetas.

(24) Lånet utbetalades i sin helhet före utgången av 2001.

D. **Omstruktureringsplanen**

(25) Industriellt sett är planens syfte att

— återuppta brytningen där fyndigheterna innehåller mera koppar,

— fortsätta brytningen av guld/silver i minst 18 månader (till utgången av 2001),

— slutföra exploateringen av södra delen av Salomónhöjden, vilket skulle möjliggöra brytning av 3 miljoner ton mineral per år,

— fortsätta utjämningen av Salomónhöjden,

— komplettera produktionen vid Salomónhöjden med Coloradohöjden för att uppnå 30 kiloton per år under de första åren och 40 kiloton per år för resten av perioden,

— konsolidera kostnadsminskningarna, särskilt för energi, leveranser och anlitande av externa tjänster.

(26) Planens investeringar för perioden mellan andra halvåret 2000 och 2005 uppgår till 13 810 000 euro. Huvuddelen av investeringarna (72 %) skall göras under de första två och ett halvt åren.

(27) Finansiellt sett syftar planen till att

— avsluta konkursförfarandet genom att fordringsägarna accepterar att skriva ner sina fordringar,

— utverka de under 1998 beviljade investeringsstöd som ännu inte utbetalats (364 miljoner pesetas) [1],

— utnyttja en kredit på 9 015 181 euro beviljad av Junta de Andalucía som undsättningsstöd,

— utnyttja en kredit hos ICO på 6 101 121 euro.

(28) Enligt uppgifterna från den 17 april 2001 skall å andra sidan personalen minskas från 623 personer (1 september 2000) till 543 personer [2] (31 december 2005), dvs. en minskning med 12,8 % genom att brytningen av guld/silver avbryts.

(29) Nyckelfaktorn i omstruktureringsplanen är att kopparpriset stiger. Planen kalkylerar med att kopparpriserna skall ligga på 1 850 US-dollar/ton 2000, 2 137 US-dollar/ton 2001 och 2 250 US-dollar/ton under perioden 2002–2005. Siffrorna har erhållits genom extrapolering utifrån tendenserna från tidigare år. Beträffande växelkursen pesetas/US-dollar utgår planen från kursen 179 pesetas/US-dollar under andra halvåret 2000, 169 pesetas/US-dollar 2001 och 167 pesetas/US-dollar under perioden 2002–2005.

(30) Enligt planen kan företaget endast vara lönsamt, om kopparpriserna överstiger 1 750 US-dollar/ton.

(31) Om kopparpriserna faller under planens kalkylerade lägsta gräns, är den enda tänkta åtgärden att avbryta produktionen (vilket MRT gjort två gånger sedan grundandet 1995). I planen konstateras att andra företag kan göra detta eftersom de antingen tillhör integrerade kopparföretag eller är statsstödda.

(32) I sitt beslut om att inleda förfarandet uttryckte kommissionen tvivel på företagets lönsamhet, eftersom planens antaganden om kopparpriset åtminstone på kort sikt inte var allmänt erkända. Kommissionen påpekade att om kopparpriserna inte når 1 750 US-dollar/ton, är företagets enda lösning att stoppa produktionen. Då kopparutvinningen samtidigt är MRT:s enda inkomstkälla, leder ett produktionsstopp bara till en ytterligare försämring av dess redan svaga ekonomiska situation. Under sådana förhållanden skulle inte MRT kunna generera medel för att betala sina skulder och leverantörer eller genomföra nödvändiga investeringar. Om kommissionen enbart utgick från detta skäl, skulle den mena att omstruktureringsplanen inte föreföll kunna göra MRT lönsamt.

(33) Dessutom påpekade kommissionen att planens antaganden var alltför optimistiska när det gäller MRT:s kostnader och att man inte lämnat någon känslighetsanalys.

(34) Slutligen noterade kommissionen att mottagaren inte i någon betydande utsträckning bidrog till att finansiera omstruktureringsplanen med egna medel.

III. **SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER**

(35) MRT var den enda berörda part som uttryckte synpunkter. Efter hård kritik mot ledningen av företaget mellan juni 1998 och september 2001, och före dess ekonomiska kris, lade MRT fram en ny omstruktureringsplan. Planen utgick från att 50 % av de utestående skulderna skulle efterskänkas och att resterande 50 % skulle omvandlas till förlagslån och delägarlån. Den utgick också från att huvudägaren skulle bidraga med 2 miljoner euro i nytt kapital, liksom 5 miljoner euro i form av lån på medellång och lång sikt (under förutsättning att de nationella myndigheterna och kommissionen godkände planen).

[1] De stöd som Spanien beviljade MRT under 1997 och 1998 inom ramen för regionala investeringsstöd, godkända av kommissionen, uppgick till 1 243 miljoner pesetas.

[2] Siffrorna i skrivelsen av den 17 april 2001 avviker från motsvarande uppgifter i planen (595).

IV. **KOMMENTARER FRÅN SPANIEN**

(36) De spanska myndigheterna hävdar

— att planens antaganden om kopparpriserna anpassats till experternas prognoser,

— att en känslighetsanalys är onödig, eftersom företaget slutar producera om kopparpriserna inte når upp till miniminivån,

— att konkurrenseffekterna skulle vara obetydliga och att företaget skapar många arbetstillfällen i ett område med hög arbetslöshet,

— att företaget skulle bidra till finansieringen genom ICO-lånet, eftersom detta skulle tecknas på marknadsvillkor.

(37) Genom en skrivelse av den 7 mars 2003 bekräftade de spanska myndigheterna att de endast godkänt den plan som lades fram 2001.

V. **BEDÖMNING AV STÖDET**

(38) Enligt artikel 87.1 i fördraget skall stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, anses vara oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

(39) Beträffande Spaniens argument att ICO-lånet tecknades på marknadsvillkor, noterar kommissionen för det första att Spanien anmälde det som omstruktureringsstöd. Beaktas för det andra företagets ekonomiska situation när lånet beviljades, är det uppenbart att ingen privat investerare skulle beviljat ett sådant lån. Dessutom anges det i MRT:s förvaltningsberättelse för 1999 att lånet inte var strikt affärsmässigt [1].

(40) Kommissionen anser att både den statliga kreditgarantin för lånen på 9 015 181 euro och ICO-lånet på 6 101 121 euro innebär en fördel för MRT och finansieras med statliga medel [2]. De ingår i den av de spanska myndigheterna framlagda omstruktureringsplanen, är tänkta att återställa MRT:s lönsamhet lång sikt och tenderar därför att snedvrida konkurrensen. Med tanke på att det förekommer handel med koppar inom gemenskapen, påverkar åtgärderna handeln mellan medlemsstaterna och omfattas därför av artikel 87.1 i fördraget.

(41) Vid bedömningen av omstruktureringstöd till företag i kris utgår kommissionen från riktlinjerna för undsättning och omstrukturering. Enligt riktlinjerna skall stöden uppfylla vissa villkor för att vara förenliga med den gemensamma marknaden.

(42) Om företagets bidragsberättigande gäller, bortsett från att konkursförfarandet för MRT avslutades i januari 2001, att de egna medlen minskade till en tredjedel mellan 1999 och 2000 och med 69 % sedan 1997. Företagets skuldsättning var också extremt hög (skulderna var nästan nio gånger större än egna medel). Som nära konkurs betecknade de nya ägarna MRT:s ekonomiska situation i september 2001 och företaget har inte återupptagit produktionen. Enligt riktlinjerna för undsättning och omstrukturering bör MRT följaktligen betraktas som ett ”företag i svårigheter” och skulle inte kunna saneras utan statligt stöd.

(43) Om återställande av lönsamheten fastställs i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering att ”omstruktureringsplanen ….. skall göra det möjligt att återställa företagets långfristiga lönsamhet inom en rimlig tid och på grundval av realistiska antaganden om de framtida villkoren för verksamheten.” …. ”Förbättringen av lönsamheten skall i första hand uppnås genom de interna åtgärder som anges i omstruktureringsplanen. Den får endast vara baserad på externa faktorer, såsom pris- och efterfrågeförändringar som företaget självt inte i högre grad kan påverka, om de antaganden som gjorts beträffande marknadens utveckling allmänt erkänns.” (avsnitt 3.2.2, punkt 32). Kommissionen menar att lönsamhetens huvudfaktor i detta fallet var kopparpriset.

(44) I sitt beslut om att inleda förfarandet menade kommissionen att planens antaganden om kopparpriserna, åtminstone på kort sikt, inte var allmänt erkända. Likaså klargjorde den att om kopparpriserna inte uppnådde den förväntade miniminivån, var företagets enda lösning att stoppa produktionen. Även om denna metod redan tillämpas av de kopparproducenter som liksom MRT har de högsta produktionskostnaderna [3], skulle ett produktionsstopp i MRT:s fall inte göra annat än förvärra dess redan försvagade ekonomiska situation, då dess enda inkomstkälla var kopparbrytningen. I så fall skulle företaget inte kunna generera medel för att betala sina skulder eller leverantörer och göra nödvändiga investeringar. Av dessa skäl ansåg kommissionen att omstruktureringsplanen inte föreföll kunna göra MRT lönsamt.

[1] I kapitlet om händelser efter avslutandet av räkenskaperna (”senare händelser”) sägs följande: ”Partido Popular står fast vid det politiska löftet att se till att ICO beviljar krediten på 1 000 miljoner pesetas”.

[2] ICO är underställt ekonomiministeriet och är statens finansieringsorgan, som anlitas för att verkställa vissa ekonomiskt-politiska åtgärder enligt regeringens riktlinjer, och som följer de regler och beslut som dess styrelse fastställer. Styrelsen består av företrädare från olika ministerier.

[3] Pinto Valley, Sierrita, Chino och Tohono, San Manuel och Robertson i Förenta staterna, Ojos del Salado i Chile, Highland Valley i Kanada (*källa*: MRT:s årsberättelse 1999).

(45) De spanska myndigheterna har inte lagt fram något som motsagt kommissionens ursprungliga bedömning i detta avseende. Dessutom har dess tvivel bekräftats av de synpunkter som MRT lagt fram: de skulder som företaget ackumulerat sedan det stoppade produktionen har fört det till konkursens rand.

(46) De spanska myndigheterna har heller inte lagt fram något som skingrat kommissionens tvivel på planens antaganden om produktionskostnaderna: trots att kopparpriserna år 2000 låg över planens angivna miniminivå, noterade MRT enorma förluster och såg sig tvingat att avbryta produktionen. De synpunkter företaget lagt fram har tvärtom bekräftat kommissionens tvivel: att bibehållanet av den ursprungliga planens arbetskostnader (personalstyrka, lönenivå) skulle göra företaget olönsamt.

(47) Av dessa skäl anser kommissionen att omstruktureringsplanen inte skulle kunna ge företaget en ny struktur som långsiktigt skulle göra det lönsamt och få det att stå på egna ben, i enlighet med vad som krävs i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering.

(48) Beträffande det faktum att MRT verkar i en region som är berättigad till regionalstöd enligt artikel 87.3 a i fördraget, har kommissionen beaktat effekterna av kravet på kapacitetsnedskärningar, i enlighet med punkt 54 i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering. Till följd av företagets bristande lönsamhet är detta dock inte tillämpligt i föreliggande fall.

(49) Beträffande villkoret att stödbeloppet skall begränsas till vad som är absolut nödvändigt, krävs i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering att stödmottagarna i betydande utsträckning skall bidra till omstruktureringen med egna medel. Kommissionen kan inte godta de spanska myndigheternas argument att det av ICO beviljade lånet utgör ett betydande bidrag från företaget, eftersom det i sig utgör ett statligt stöd som påpekats i skälen 39 och 40. Följaktligen anser kommissionen att villkoret inte är uppfyllt.

VI. **SLUTSATSER**

(50) Kommissionen anser att Spanien lagstridigt har beviljat ett lån på 6 101 121 euro, i strid mot rtikel 88.3 i fördraget. Av ovan angivna skäl innebär lånet ett statligt stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden.

(51) Enligt artikel 14.1 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 [1] skall kommissionen vid negativa beslut i fall av olagligt stöd besluta att den berörda medlemsstaten skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva stödet från mottagaren.

(52) Beträffande den statliga garantin noterar kommissionen att den ansåg denna förenlig med den gemensamma marknaden tills den tog ställning till omstruktureringsplanen. Eftersom ställningstagandet av nämnda skäl är negativt, anser kommissionen att bibehållandet av garantin är oförenligt med den gemensamma marknaden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga stöd som Spanien genomfört till förmån för Minas de Río Tinto SAL, till ett belopp av 6 010 121 euro, är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Artikel 2

Den kreditgaranti som Spanien beviljat Minas de Río Tinto SAL för lån på 9 015 181 euro som givits av privata banker innebär statligt stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden. Spanien skall utan dröjsmål vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att avbryta denna garanti.

Artikel 3

1. Spanien skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att från stödmottagaren återkräva det stöd som avses i artikel 1 och som olagligen redan utbetalats till stödmottagaren.

2. Återkravet skall ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut. Det stöd som skall återkrävas skall innefatta ränta som löper från den dag stödet stod till stödmottagarens förfogande till den dag det har återbetalats. Räntan skall beräknas på grundval av den referensränta som används vid beräkningen av bidragsekvivalenten inom ramen för regionalstöd.

Artikel 4

Spanien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

[1] EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

Artikel 5

Detta beslut riktar sig till konungariket Spanien.

Utfärdat i Bryssel den 27 maj 2003.

På kommissionens vägnar
Mario MONTI
Ledamot av kommissionen